

LOKAL LØNNSPOLITIKK

FOR

FORSVARETS OPERATIVE HOVEDKVARTER

1 juni 2023

Innhold

1 Innledning	3
2 Omfang	3
3 Målsetting	3
4 Generell del	4
4.1 FELLES FOR MILITÆRE OG SIVILE STILLINGER	4
4.2 LØNNSUTVIKLING	4
4.3 STILLINGSBESKRIVELSE	4
4.4 FORHOLDET MELLOM MILITÆRE OG SIVILE ARBEIDSTAKERE	4
5 Kriterier ved fastsetting av lønn	4
5.1 OVERORDNEDE PRINSIPPER	4
5.2 FORHOLD KNYTTET TIL STILLING	4
5.2.1 Lønnsharmonisering	5
5.3 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE	5
5.4 FORHOLD KNYTTET TIL PERSON	5
5.4.1 Vektlegging av personlig innsats	5
5.4.2 Vektlegging av utdanning og kompetansebygging	5
5.4.3 Vektlegging av ansiennitet og realkompetanse	5
6 Lønnsfastsetting og bruk av lønsmessige virkemidler i hovedtariffavtalen	5
6.1 GENERELT	5
6.2 FASTSETTING AV LØNN VED KUNNGJØRING AV STILLING	6
6.2.1 Utlysning av stillinger i lønnsspenn, lønnstrinn og kronebeløp	6
6.3 FASTSETTELSE AV LØNN ETTER TILTREDELSE I STILLING	6
6.3.1 Lønnsinnplassering – ved tiltredelse	6
6.3.2 Lønssamtale – innen 12 mnd	6
6.3.3 Normalavansement	7
6.4 LOKALE LØNNSFORHANDLINGER HTA PKT. 2.5.1	7
6.5 LØNSEMDRING PÅ SÆRLIG GRUNNLAG HTA PKT. 2.5.3	7
7 Gjensidige forpliktelser	8
7.1 GENERELT	8
7.2 ARBEIDSGIVERS FORPLIKTELSER	8
7.3 ARBEIDSTAKERORGANISASJONENES FORPLIKTELSER	8
8 Gyldighet	8

Lokal lønnspolitikk for Forsvarets operative hovedkvarter (FOH)

1 Innledning

Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) og Arbeidstakerorganisasjonene ved virksomheten har utarbeidet lokal lønnspolitikk for FOH som driftsenhet i Forsvaret (DIF).

FOHs lønnspolitikk er utformet innenfor rammene av Forsvarets lønnspolitikk som er regulert i Forsvarets personellhåndbok (FPH) Del A pkt. 7.

FPH Del A pkt. 7.4 åpner for intern delegering av lokale lønnsforhandlinger i Forsvaret. Utarbeidelse av lokal lønnspolitikk er en forutsetning for å få tildelt delegert forhandlingsfullmakt.

Den lokale lønnspolitikken ved FOH er en del av den samlede personellpolitikk. Lønnspolitikken skal være klart utformet og kjent for alle i FOH. Videre skal den bygge opp under trivsel og godt arbeidsmiljø, og være et redskap for å nå virksomhetens mål.

Partene i FOHs lønnsforhandlinger bør tilstrebe og se ut over inneværende periode, slik at man sikrer en god lønnsutvikling for alle over tid. En evaluering av nåværende lønnsnivå og ønsket utvikling for lønnsnivået drøftes i forkant av årlige lokale lønnsforhandlinger (HTA 2.5.1).

I FOH bruker vi to av hovedtariffavtalene i staten. En for Akademikerne og UNIO, og en for LO stat og YS stat. De to HTA er likelydende på mange områder. Fellesbestemmelsene er i hovedsak tilnærmet lik med enkelte forskjeller i regler om lokale forhandlinger.

I hovedtariffavtalen med Akademikerne og UNIO er det fastsatt at den enkelte lønnes med et kronebeløp. I hovedtariffavtalen med LO Stat og YS Stat er det fastsatt at den enkelte ansatte lønnes på et lønnstrinn. Den enkelte stillingskode har en bunn plassering i lønnsspenn eller stiger. Det kan videre gis individuelle tillegg og gruppetillegg ved lokale forhandlinger.

2 Omfang

Lønnspolitikken omfatter enhver arbeidstaker ved FOH som inngår under Lov om offentlige tjenestetvister, dersom ikke annet er avtalt.

Lønnspolitikken utøves ved:

- nytilsetting, jfr. Hovedtariffavtalens pkt. 2.5.5
- lokale forhandlinger, jfr. Hovedtariffavtalens (HTA) pkt. 2.5.1
- forhandlinger på særlig grunnlag, jfr. Hovedtariffavtalens pkt. 2.5.3.

3 Målsetting

Den lokale lønnspolitikken skal bidra til å utvikle lønnsnivå, og lønnsnivået skal gjenspeile FOHs organisatoriske og kommandomessige nivå i Forsvarets organisasjon.

Lønnspolitikken skal medvirke til at FOH oppfattes som en attraktiv arbeidsplass, og gi avdelingen grunnlag for å rekruttere og beholde motiverte og kvalifiserte medarbeidere. Lønnspolitikken skal stimulere til økt arbeidsinnsats, engasjement, utvikling og kompetanseheving.

Den lokale lønnspolitikken skal gi kriterier og spilleregler for fastsetting av den enkelte medarbeiders lønn.

4 Generell del

4.1 Felles for militære og sivile stillinger

Ved fastsetting av en medarbeiders lønn er det flere faktorer som legges til grunn. FPH del A, kapittel 7, deler disse faktorene inn i fire hovedgrupper:

- Ansvar, kompleksitet i arbeidsoppgaver, myndighet og kompetansekrav skal belønnes (stillingsrelatert avlønning)
- Lønn som virkemiddel skal stimulere til likestilling mellom kjønnene. I tillegg er lik lønn for likt arbeid et virkemiddel ved nytilsetninger og ved evt. justering av lønn i tilsettingsperioden.
- Lønn skal brukes som et virkemiddel til å rekruttere, utvikle og beholde kvalifiserte og motiverte medarbeidere (markedsrelatert avlønning)
- Arbeidsinnsats, engasjement og effektiv ressursutnyttelse (personrelatert).

Disse faktorene legges dermed til grunn for lønnsfastsettingen i FOH.

Forsvarets lønnspolitiske prinsipp om å rekruttere, utvikle og beholde, skal primært benyttes for å kunne skape en konkurransedyktig lønn i forhold til arbeidsmarkedet utenfor Forsvaret.

4.2 Lønnsutvikling

Lønnsutvikling i stillingene ved FOH vil primært skje igjennom årlige forhandlinger, samt ved bruk av stigen i HTA for de stillingskodene som er omfattet av disse. Flere stillinger innenfor samme gradsspenn er derfor fastsatt med samme lønn ved tiltredelse.

4.3 Stillingsbeskrivelse

Teksten i stillingsbeskrivelse til den enkelte stilling, skal gjenspeile de krav som stilles, og vil være det viktigste grunnlaget for å fastsette stillingsnivåene (grad/SKO).

Stillingsbeskrivelsen skal betraktes som et «levende» dokument og gjennomgås, og eventuelt revideres, ved endring av stillingens arbeidsoppgaver.

4.4 Forholdet mellom militære og sivile arbeidstakere

Lik lønn for likt arbeid er et prinsipp som også har gyldighet hva angår lønnsfastsetting for sivile og militære arbeidstakere.

5 Kriterier ved fastsetting av lønn

5.1 Overordnede prinsipper

FOHs lønnspolitikk legger følgende overordnede prinsipper til grunn for avlønning:

1. Forhold knyttet til stilling
2. Likestilling mellom kjønnene.
3. Forhold knyttet til person
4. Forhold knyttet til situasjonen på arbeidsmarkedet

Stillingens krav til kompetanse, samt arbeids- og ansvarsområde er styrende i forhold til lønnsnivå. Dette innebærer at det ikke automatisk vil være en lønnsmessig likhet i forhold til andre stillinger på samme gradsnivå i Forsvaret.

5.2 Forhold knyttet til stilling

Hovedtyngden av medarbeidernes lønn skal fastsettes ut fra det ansvar, den myndighet, kompleksiteten i arbeidsoppgaver og kompetansekravene som er satt til en stilling.

5.2.1 Lønnsharmonisering

Så langt det er mulig må FOH ta sikte på å rette opp urimelige lønnsforskjeller gjennom lønnsforhandlinger og samtidig påse at alle ansatte får lønnsvekst. Ansatte må akseptere at det vil være naturlig med lønnsforskjeller i organisasjonen.

5.3 Likestilling mellom kjønnene.

FOH skal arbeide for å oppheve eventuelle kjønnsbetingede lønnsforskjeller slik at kvinner og menn, under ellers like vilkår, oppnår lik avlønning.

5.4 Forhold knyttet til person

Lønn knyttet til person brukes ved lokale lønnsforhandlinger (HTA 2.5.1), ved justering av lønn ved lønnsamtale 2 innen 12 måneder etter ansettelse (HTA pkt. 2.5.5) og/eller på særlig grunnlag (HTA pkt. 2.5.3).

Det er åpnet for at lønn kan brukes som et virkemiddel for å stimulere til fleksibilitet og nytenkning, og for å motivere til egen kompetanseheving som Forsvaret kan nyttiggjøre seg av (HTA pkt. 2.5.3).

Med utgangspunkt i Forsvarets overordnede lønnspolitikk, skal følgende kriterier legges til grunn for lønnsfastsettingen i FOH:

5.4.1 Vektlegging av personlig innsats

Den enkeltes innsats og personlige dyktighet bør i størst mulig grad måles opp mot bidraget til å nå målsetningene i virksomhetsplanen.

Måloppnåelse som følge av personlig innsats kan belønnes i form av personlig tillegg oppnådd gjennom lønnsforhandlinger iht. HTA. Slike muligheter for personlige tillegg skal være med på å stimulere til innsats, samt oppmuntre til kompetansebygging for den enkelte arbeidstaker.

Medarbeidersamtaler/andre forhold skal bidra til å sette klare mål for ønsket innsats og utvikling, og blir et viktig element i denne prosessen.

5.4.2 Vektlegging av utdanning og kompetansebygging

Utdanning/egenutvikling og målrettet kompetanseoppbygging for å forbedre egne kvalifikasjoner i tråd med FOH sitt behov for kompetanse kan bli tillagt vekt i lokale lønnsforhandlinger.

5.4.3 Vektlegging av ansiennitet og realkompetanse

Ansiennitet kan sammen med realkompetanse vurderes og brukes der personell står tilnærmet likt og en prioritering må foretas. Ansiennitetskriterier kan derfor være aktuelt å vektlegge for stillingstyper hvor karrieremulighetene innen FOH er begrenset. I tillegg kan betydningen av stadig økende realkompetanse hos den enkelte tillegges vekt.

6 Lønnsfastsetting og bruk av lønsmessige virkemidler i hovedtariffavtalen.

6.1 Generelt

Ved ansettelse innplasseres arbeidstakeren i den stillingskode og med den lønn som stillingen er kunngjort i. I henhold til hovedtariffavtalen med Akademikerne og UNIO skal lønnen angis i kroner, og kronetillegg kan benyttes i de lokale forhandlingene.

I henhold til hovedtariffavtalen med LO Stat og YS Stat skal arbeidstaker lønnes på lønnstrinn etter lønnstabellen. I tillegg kan arbeidstaker gis et kronetillegg, både ved ansettelse og ved de lokale forhandlingene.

Arbeidsgiver fastsetter lønn ved ansettelse innenfor tariffavtalens bestemmelser. Men de tillitsvalgte skal orienteres om hvilken lønn en stilling vil bli kunngjort med og kan også kreve å få drøfte lønns plasseringen.

Presisering fra KDD:

Ved utlysning av stillinger og under hele ansettelsesprosessen er det ikke adgang til å be søkeren om å opplyse om medlemskap i arbeidstakerorganisasjon. Ved kunngjøring og ved utforming av lønnstilbud må lønn derfor angis i et spenn uttrykt i kroner eller kroner sammen med lønnstrinn. Først når søkeren har akseptert tilbud om stilling, kan arbeidsgiver be om opplysninger om medlemskap slik at søkeren kan innplasseres etter riktig tariffavtale i lønns systemet.

6.2 Fastsetting av lønn ved kunngjøring av stilling.

FOH lønnsfastsetter stillinger i henhold til lokal lønns politikk og HTA-enes pkt. 2.5.5 når stillinger opprettes, lyses ut eller personell disponeres i stilling. Lønn for stillingene fastsettes av J1/8 Arbeidsgiverseksjonen etter innspill fra involverte avdelinger. Arbeidsgiver informerer arbeidstakerorganisasjonene (ATO) om forslag til fastsatt lønn på stilling (jfr. samarbeidsavtalen). De tillitsvalgte kan kreve å få drøfte lønns plasseringen. Denne prosessen inkluderer både militære og sivile stillinger.

Ved lønnsfastsetting er det først og fremst stillingsrelaterte faktorer som vektlegges. Med dette menes at lønn skal fastsettes ut fra det ansvar, den myndighet, kompleksiteten i arbeidsoppgaver og kompetansekravene som er satt til en stilling. Til en viss grad kan også markedsrelaterte faktorer (konkurranse om arbeidskraften, geografisk plassering og stillingens kritikalitet) vurderes og tas hensyn til.

6.2.1 Utlysning av stillinger i lønns spenn, lønnstrinn og kronebeløp

Stillingen lyses ut iht. lokal lønns politikk og HTA-enes pkt. 2.5.5, i spenn, lønnstrinn og med kronebeløp.

6.3 Fastsettelse av lønn etter tiltredelse i stilling

6.3.1 Lønnsinnplassering – ved tiltredelse

Ved tiltredelse av stillingen skal arbeidsgiver ved J1/8 Arbeidsgiverseksjon gjennomføre en vurdering av lønnsinnplassering. Lønnsinnplassering er en drøfting mellom ansatte og arbeidsgiver i den hensikt å avgjøre hvilken lønn som blir gitt.

Følgende føringer gjelder for vurderingen av lønns plassering i spennet:

- Opprettholde lønns plassering ved bytte av stilling (sikring)
- Ved opprykk starter man lavere i spennet, enn ved tilsetting i samme grad
- Realkompetanse og særlig fagkompetanse som gir merverdi i stilling og for FOH som helhet skal vektlegges
- Fokus på å unngå for stor lønns side 6 sglidning/ lønnsharmonisering

6.3.2 Lønnsamtale – innen 12 mnd.

Lønnsamtale skal gjennomføres med alle kategorier ansatte ved tilsetting eller fast disponering i ny stilling. Det påligger arbeidsgiver å kalle inn til og gjennomføre samtalen. Innkallingen skal være skriftlig. Lønnsamtalen er arbeidsgivers verktøy og gir arbeidsgiver anledning til å justere opp lønnen gitt ved tilsetting.

Lønnsamtalen skal være gjennomført senest innen 12 måneder etter tiltredelse, men skal normalt gjennomføres etter ca. 10 måneder. Etter 12 måneder er det ikke anledning til å gjennomføre lønnsamtale eller justere lønn som del av lønnsamtale iht. HTA pkt. 2.5.5. Føringer for lønnsamtale 2 gis av J1/8 Arbeidsgiverseksjon. Avdelingssjef er ansvarlig for gjennomføring av lønnsamtale 2. Kravet fremmes avdelingsvis til J1/8 Arbeidsgiverseksjon som ivaretar eventuell lønnsjustering.

En eventuell lønnsendring skal normalt settes med virkning fra første dag i påfølgende måned etter gjennomført lønnsamtale. Dog tidligst 10 måneder etter tilsetting i stilling.

Følgende faktorer gjelder for vurderingen i fm lønnsamtalen:

- Nøktern tilnærming – unngå stor generell lønnsglidning
- Vurdere om kravet til norm er oppfylt (linjeleder må være klar på dette)
- Vektlegging av personlig innsats
- Vilje til å ta ansvar
- Dyktighet
- Evne til måloppnåelse og verdiskapning/effektivitet
- Kreativitet/nytenkning/evne til omstilling
- Lønns plassering ved skifte av stilling (sikring), hvis dette ikke ble ivaretatt ved tiltredelse i stilling

6.3.3 Normalavansement

Normalopptrykk i grad hjemler lønnsendring jf. HTA§3 pkt 2. Personellet skal sikres en lønnsendring på minimum to lønnstrinn eller tilsvarende kronebeløp, dette gjelder også personell som forserer normalopptrykk. HTA 2.5.5.3 (lønnsamtale) er ikke et tilgjengelig virkemiddel etter normalopptrykk i samme stilling.

6.4 Lokale lønnsforhandlinger HTA pkt. 2.5.1.

Lokale lønnsforhandlinger gjennomføres normalt en gang i kalenderåret under forutsetning av at de sentrale parter er kommet til enighet om avsetting av midler og delegering til den enkelte DIF. Forut for forhandlingene innkaller ledelsen partene til et avklaringsmøte.

6.5 Lønnsendring på særlig grunnlag HTA pkt. 2.5.3

Lønnsendring på særlig grunnlag kan gjennomføres for allerede tilsatt personell. Den formelle prosessen i FOH gjennomføres etter retningslinjene fra overordnet myndighet. Samtaler/forhandlinger kan føres dersom forutsetningene i følgende punkter i hovedtariffavtalen er tilstede:

- HTA pkt. 2.5.3.1 a – vesentlige endringer
Brukes ved FOH der hvor det er skjedd vesentlig endring på stillingens arbeidsoppgaver
- HTA pkt. 2.5.3.2 – rekruttere og beholde
FOH bruker dette punktet i de tilfeller hvor vi har problemer med å rekruttere eller beholde en spesiell kompetanse/erfaring

7 Gjensidige forpliktelser

7.1 Generelt

Lønnspolitikken skal være godt kjent og forankret i organisasjonen. Dette medfører en felles forpliktelse for arbeidsgiver og arbeidstaker.

7.2 Arbeidsgivers forpliktelser

- Arbeidsgiver har ansvar for at lønnspolitikken er kommunisert og gjort godt kjent blant så vel ledersjikt som blant tilsatte og at det er skapt forståelse for at lønnspolitikken vil være et positivt bidrag til å skape et godt arbeidsmiljø.
- Arbeidsgiver har ansvaret for å påse at lønnspolitikken gjennomføres i samsvar med intensjonene og innenfor rammen av disponible lønnsmidler.
- Arbeidsgiver har ansvar for å tilrettelegge for årlige lokale lønnsforhandlinger (HTA 2.5.1) dersom disse delegeres ned fra FST, samt vurdere å foreslå tiltak som er nødvendig for å nå virksomhetens mål.
- Arbeidsgiver har ansvar for å klargjøre og fremme krav iht. HTA 2.5.3. Herunder å koordinere med arbeidstakerorganisasjonene.
- Arbeidsgiver har ansvar for å fremlegge lønnsforslag som ivaretar alle tilsatte ved HTA 2.5.1-forhandlinger

7.3 Arbeidstakerorganisasjonenes forpliktelser

- Arbeidstakerorganisasjonene har ansvar for å informere egne medlemmer om lønnspolitikken, og at det er skapt forståelse for at lønnspolitikken vil være et positivt bidrag til å skape et godt arbeidsmiljø.
- Arbeidstakerorganisasjonene har ansvar for å fremme prioriterte lønnskrav for egne medlemmer samt kvalitetssikre kravene.
- Arbeidstakerorganisasjonene har ansvar for å delta aktivt og konstruktivt som likeverdig part i de lokale lønnsforhandlinger/-samtaler.

8 Gyldighet

- FOHs lønnspolitikk trer i kraft fra det tidspunkt den er forhandlet mellom partene. Dersom en av partene ønsker justeringer av avtalen må krav om dette fremsendes innen 1. mai hvert år. Avtalen skal reforhandles dersom den bryter med sentrale bestemmelser.
- Lønnspolitikken er gyldig inntil en av partene sier den opp. Det er tre måneders gjensidig oppsigelsesfrist.

Reitan, 11. mai 2023

Ole Morten Sandquist
For ledelsen

Hans Petter Myrseth
For BFO

Jørn Henning Vikjord
For NOF

Espen Nicolaisen
For KOL

Svein-Roar Rasmussen
for Parat forsvar

Mia Cecilie Linton
For NTL